

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
PETICIJŲ KOMISIJA**

IŠVADA

**DĖL 2023-09-15 PETICIJOS NR. PC-26 DĖL GYVENIMO ĮGŪDŽIŲ BENDROSIOS
PROGRAMOS IŠBRAUKIMO IŠ PRIEŠMOKYKLINIO, PRADINIO, PAGRINDINIO IR
VIDURINIO UGDYMO BENDRŲJŲ PROGRAMŲ SĄRAŠO**

2024-08-29

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisija 2024 m. rugpjūčio 29 d. posėdyje iš esmės išnagrinėjo peticiją (2023-09-15 Nr. PC-26) ir priėmė sprendimą teikti Vyriausybei išvadą netenkinti pareiškėjų peticijoje išdėstytų prašymų ir siūlymų dėl Gyvenimo įgūdžių bendrosios programos išbraukimo iš Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų sąrašo.

Pareiškėjų identiškosiose peticijose teigiama, kad Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1541 „Dėl švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugpjūčio 24 d. įsakymo Nr. V-1269 „Dėl Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – Įsakymas) nuo 2023–2024 m. m. mokyklose įvedama Gyvenimo įgūdžių bendroji programa (toliau – Programa).

Pareiškėjų teigimu, prigimtinių šeimų ir tėvų teisėms atstovaujanti organizacijos neturėjo galimybės dalyvauti rengiant Programą. Tarp Europos Sąjungos struktūrinių fondų bendrai finansuojamo projekto Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-03-0001 lėšomis Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir Nacionalinės švietimo agentūros parengtų Programos lytiškumo ugdymo įgyvendinimo rekomendacijų autorių ir jų pateiktų rekomendacijų, metodinės medžiagos ir dokumentų nurodytos vien tik LGBT ir genderizmo ideologiją propaguojančios organizacijos ir asmenys, o prigimtinių šeimų ir tėvų organizacijos ar jų dokumentai šiose rekomendacijose nenurodyti.

Pareiškėjų teigimu, tai leidžia vienareikšmiškai teigti, kad Programoje numatytas lytiškumo ugdymas bus vykdomas tik pagal LGBT, translytiškumo ir genderizmo ideologines nuostatas. Tuo neabejotinai bus pažeidžiama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 26 straipsnio garantuojama nevaržoma tėvų ir globėjų teisė rūpintis vaikų ir globotinių auklėjimu pagal savo įsitikinimus. Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 16 punktą draudžia nepilnamečiams teikti informaciją, kuria niekinamos šeimos

vertybės, skatinama kitokia, negu Konstitucijoje ir Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse įtvirtinta, santuokos sudarymo ir šeimos kūrimo samprata.

Pareiškėjų teigimu, Programą vykdysiantys kvalifikuoti mokytojai dar neparengti, mokytojų rengimo programos ir konkretus jų turinys visuomenei ir tėvams nežinomi.

Pareiškėjai prašo Lietuvos Respublikos Vyriausybę išbraukti Programą iš Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų sąrašo ir pripažinti negaliojančiais Įsakymo 1.2.1 papunkčiu keičiamų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. V-1269 „Dėl Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“ patvirtintų Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų 36.47 papunktį ir Įsakymo 1.2.46 papunktį.

Sprendimas priimtas įvertinus pareiškėjų peticijoje pateiktų prašymų ir siūlymų teisėtumą, pagrįstumą, tikslingumą, naudingumą, atitiktį teisėkūros principams ir jų įgyvendinimo galimybes, taip pat atsižvelgta į institucijų, nevyriausybinių organizacijų išvadose pateiktus argumentus, Teismo sprendimą, Komisijos posėdyje išklausus pareiškėjų atstovą, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos atstovus, akademinės bendruomenės atstovus. Argumentai pateikiami šioje išvadoje.

Peticijos nagrinėjimas iš esmės buvo atidėtas paaiškėjus aplinkybei, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – Teismas) nagrinėjamoje byloje Nr. I-23-525/2023 numato ištirti Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. V-1269 (TAR, 2022-08-24, Nr. 17452) „Dėl Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugsėjo 30 d. įsakymo Nr. V-1541 (TAR, 2022-09-30, Nr. 19987) redakcija) 1 punktu patvirtintų Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų 36.47 papunktyje nurodytos Programos atitiktį Konstitucijos 41 straipsnio pirmajai daliai ir 26 straipsnio penktajai daliai. Teismas 2024 m. gegužės 29 d. administracinėje byloje Nr. I-6-525/2024 priėmė sprendimą, kuriuo pripažino, kad Programa neprieštaruja Konstitucijai, taip įvertinęs Programos teisėtumo klausimą. Atsižvelgdamas į Teismo sprendimą, pareiškėjas Komisijos posėdyje patikslino savo prašymą, kad prašo Programą padaryti pasirenkamą.

Komisija, įvertinusi faktą, kad visuomenė labai jautriai reaguoja į Programą, kreipėsi į suinteresuotas institucijas bei nevyriausybines organizacijas ir gavo įvairių jų nuomonių – tiek pritariančių, tiek nepritariančių Programai. Be to, Komisija, turėdama omenyje, kad Lietuvos Respublikos peticijų konstitucinis įstatymas neleidžia pareiškėjui (vienam iš daugelio), nagrinėjant pareiškėjų peticiją iš esmės, keisti nagrinėjimo dalyko, vis dėlto išklaušė ir pareiškėjo, ir Vilniaus universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos atstovų, ir Programos autorės nuomones, atsižvelgė į Teismo sprendimą ir nusprendė:

vadovaujantis Peticijų konstitucinio įstatymo 18 straipsnio 4 dalies 2 punktu, Komisijos išvada dėl peticijoje (2023-09-15 Nr. PC-26) išdėstytų prašymų ir siūlymų netenkinimo teikiama Vyriausybei.

Komisijos pirmininkė

Jurga Greičienė